

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ
ಬೆಂಜಮಿನ್ ಎಸ್ ಬ್ಲೂಮ್(1956)

Bloom's Taxonomy of Educational Objectives

Taxonomy ಎಂದರೆ ವರ್ಗೀಕರಣ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ವಿಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ವರ್ಗೀಕರಣ ಸಹಕಾರಿ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

1. ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ
2. ವರ್ತನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ.

ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿನ ಭಾಗವು ಅಭ್ಯಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾಯುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಬಿ.ಎಸ್ ಬ್ಲೂಮ್‌ರವರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ವರ್ತನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1. ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ವಲಯ (Cognitive Domain)
2. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಲಯ (Affective Domain)
3. ಮನೋಚಲನಾತ್ಮಕ ವಲಯ (Psychomotor Domain)

ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಉದ್ದೇಶ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ್ದು ಮತ್ತು ಯಾವ ತರಹದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ.

1. ಜ್ಞಾನ ವಲಯ :

ಜ್ಞಾನ ವಲಯವು ಬೌದ್ಧಿಕ ವರ್ತನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಆರು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಜ್ಞಾನ Knowledge

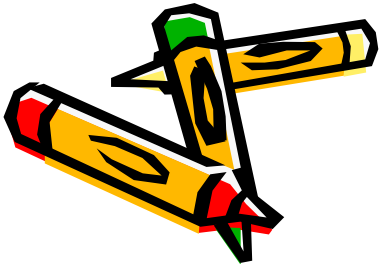
2. ಗ್ರಹಿಕೆ Comprehension

3. ಅನ್ವಯ Application

4. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ Analysis

5. ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ Synthesis

6. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ Evaluation

ಜ್ಞಾನ :

ಮಗುವಿನ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಸ್ಮರಿಸುವಿಕೆ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಠಿಣ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ನೆನಪಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ.

ಗ್ರಹಿಕೆ :

ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಹಿಕೆ ಎಂದರೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಎಂದರ್ಥ. ವಿಚಾರಗಳು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು, ವಿಚಾರಲಹರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು.

ಅನ್ವಯ :

ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಸ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ. ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ :

ಇದು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಬ್ಲೂಮ್‌ರವರು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1. ಮೂಲವಸ್ತುಗಳ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ.
2. ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
3. ಸಂಘಟನೆಯ ತತ್ವಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.

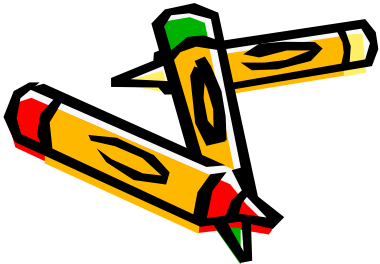
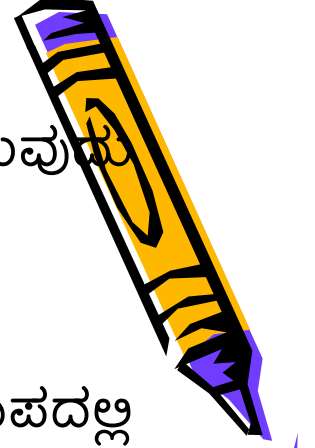

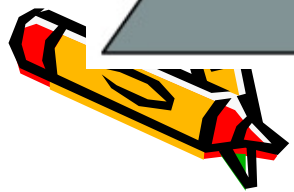
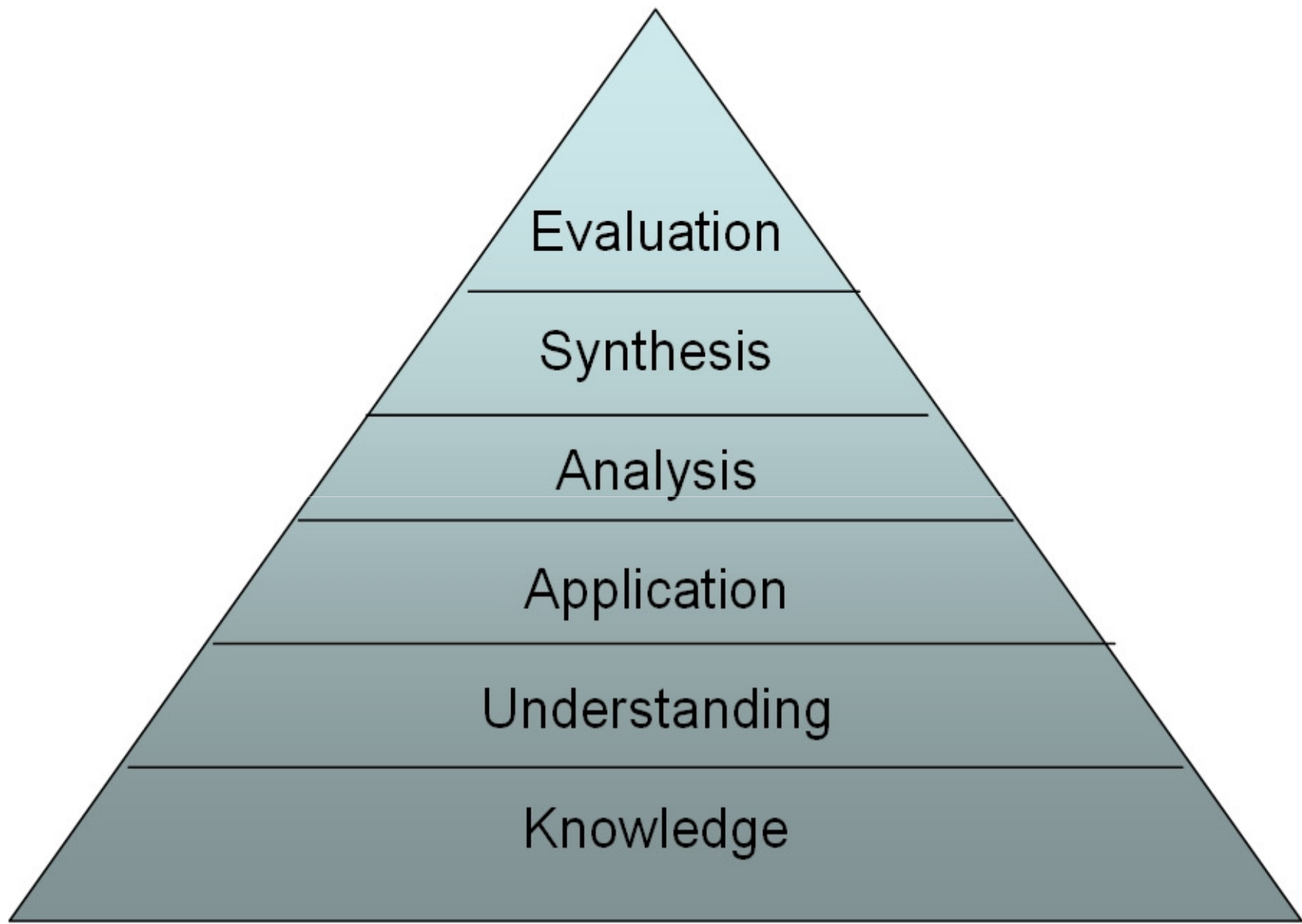
ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ :

ಮೂಲಘಟಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದು ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆ ಮುಖ್ಯ.

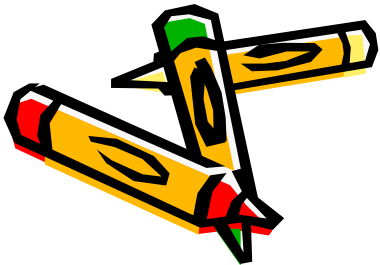
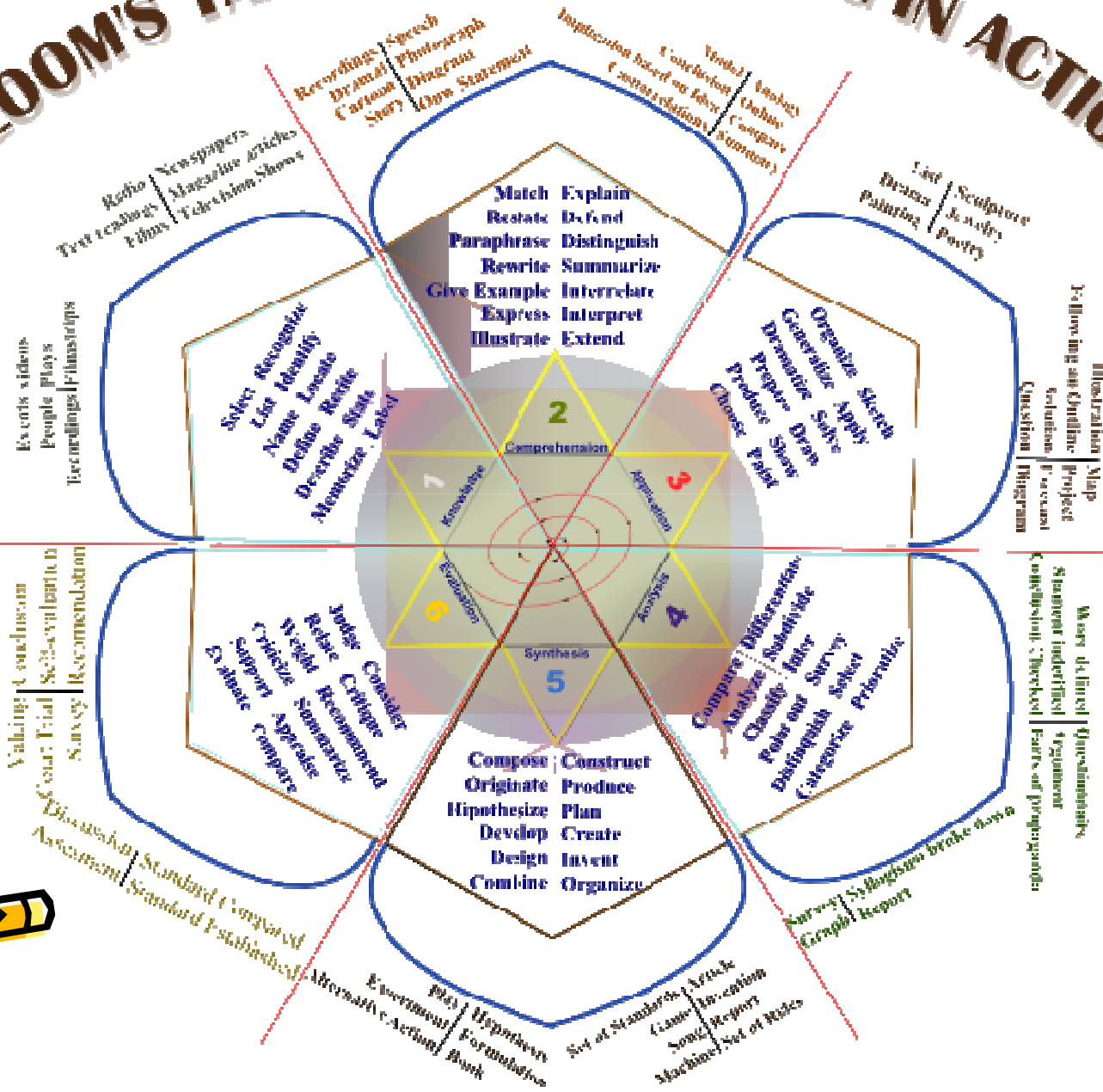
ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ :

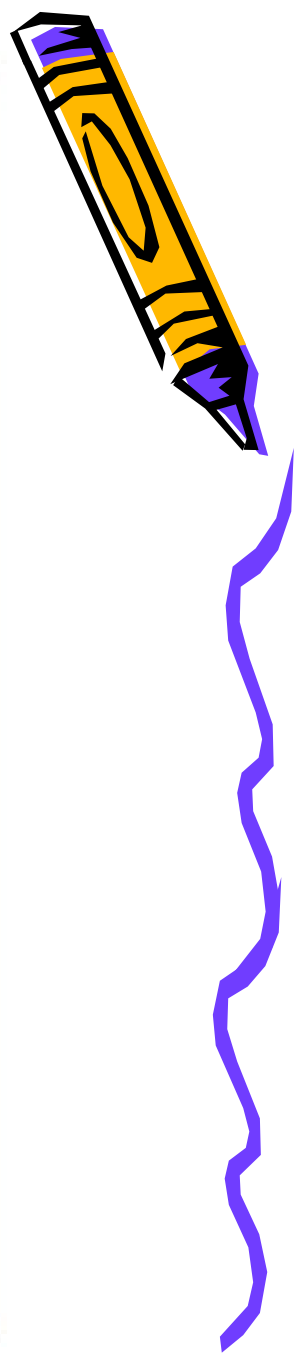
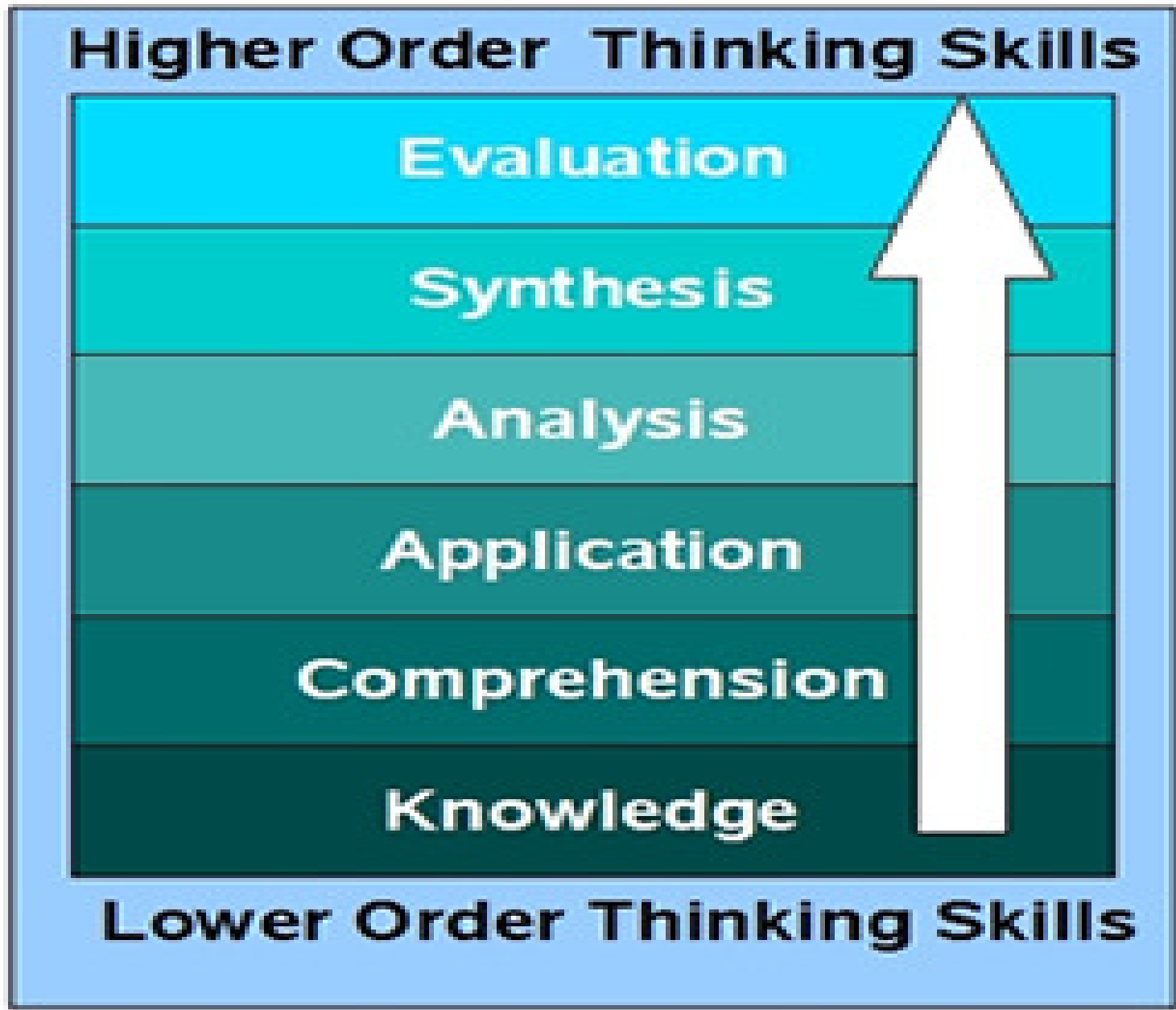
ಉದ್ದೇಶ, ಜ್ಞಾನ, ಗ್ರಹಿಕೆ, ಅನ್ವಯ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಗುಣಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಬಾಹ್ಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

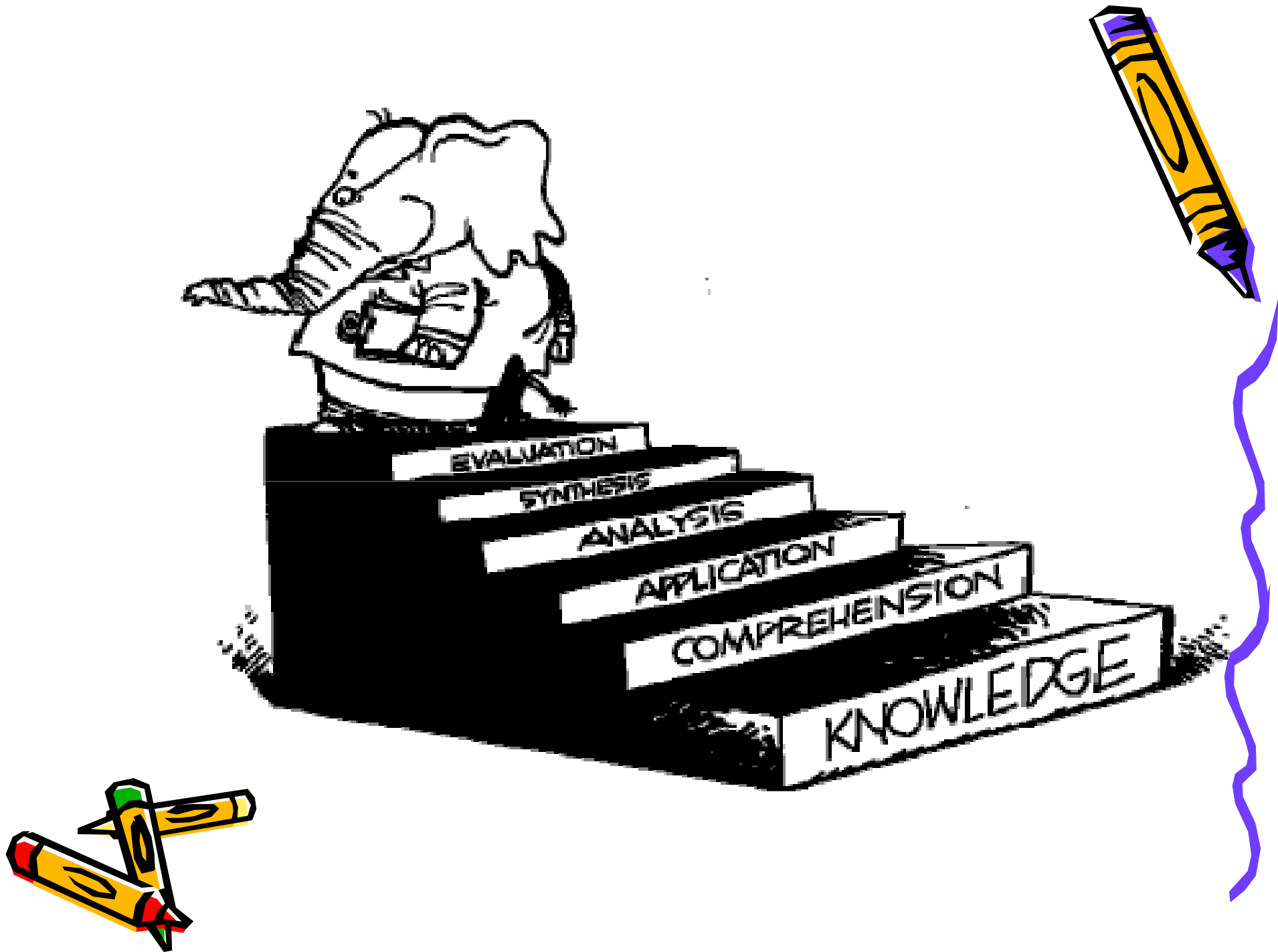

BLOOM'S TAXONOMY - LEARNING IN ACTION

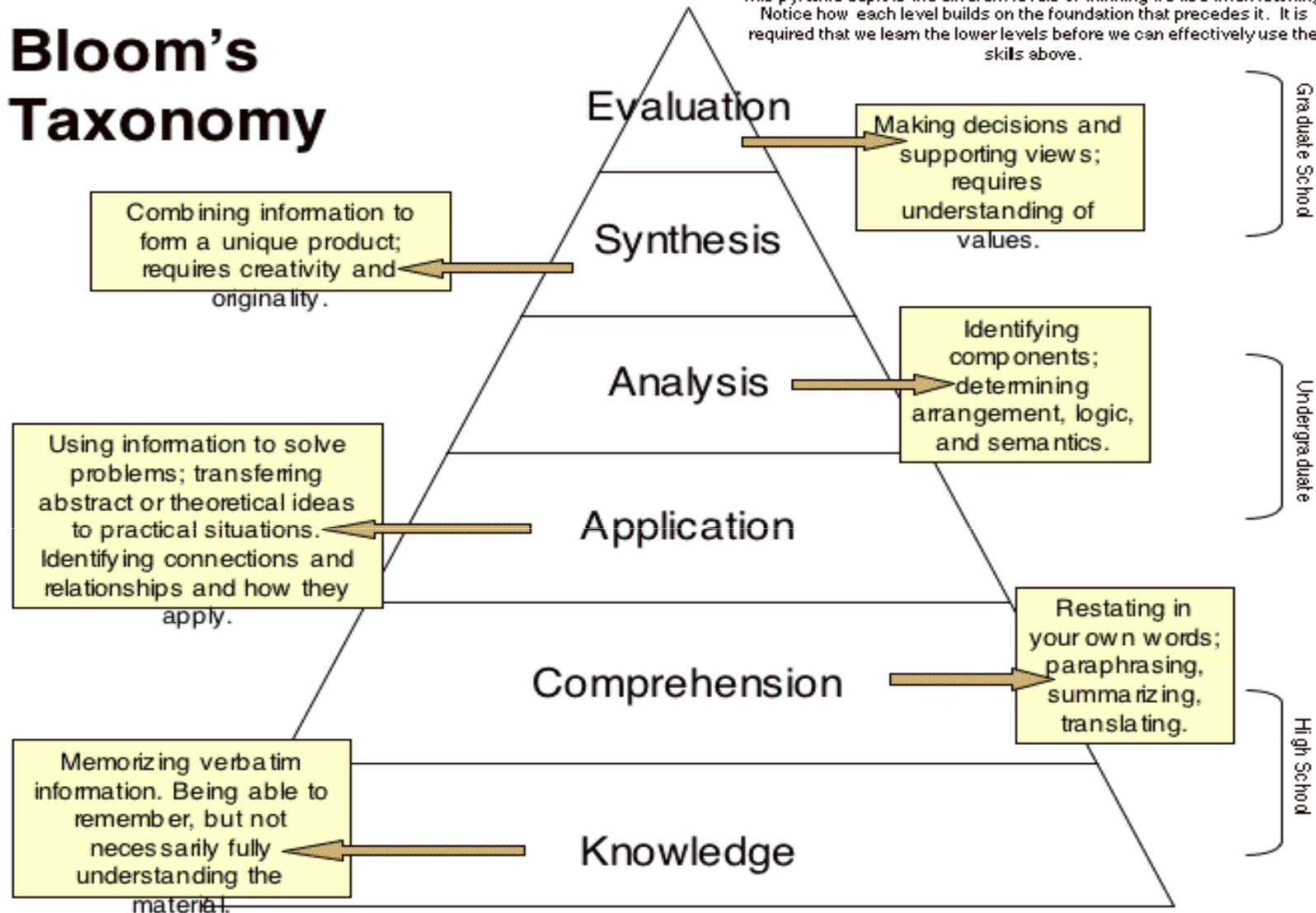

Bloom's Taxonomy

This pyramid depicts the different levels of thinking we use when learning. Notice how each level builds on the foundation that precedes it. It is required that we learn the lower levels before we can effectively use the skills above.

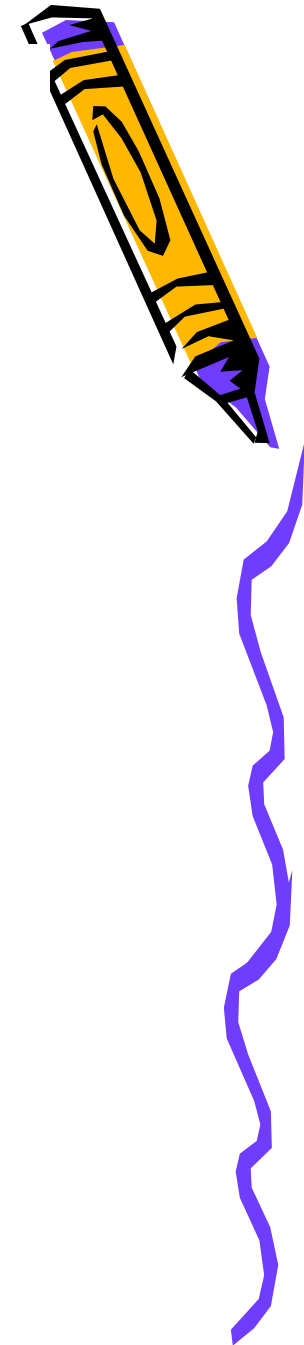
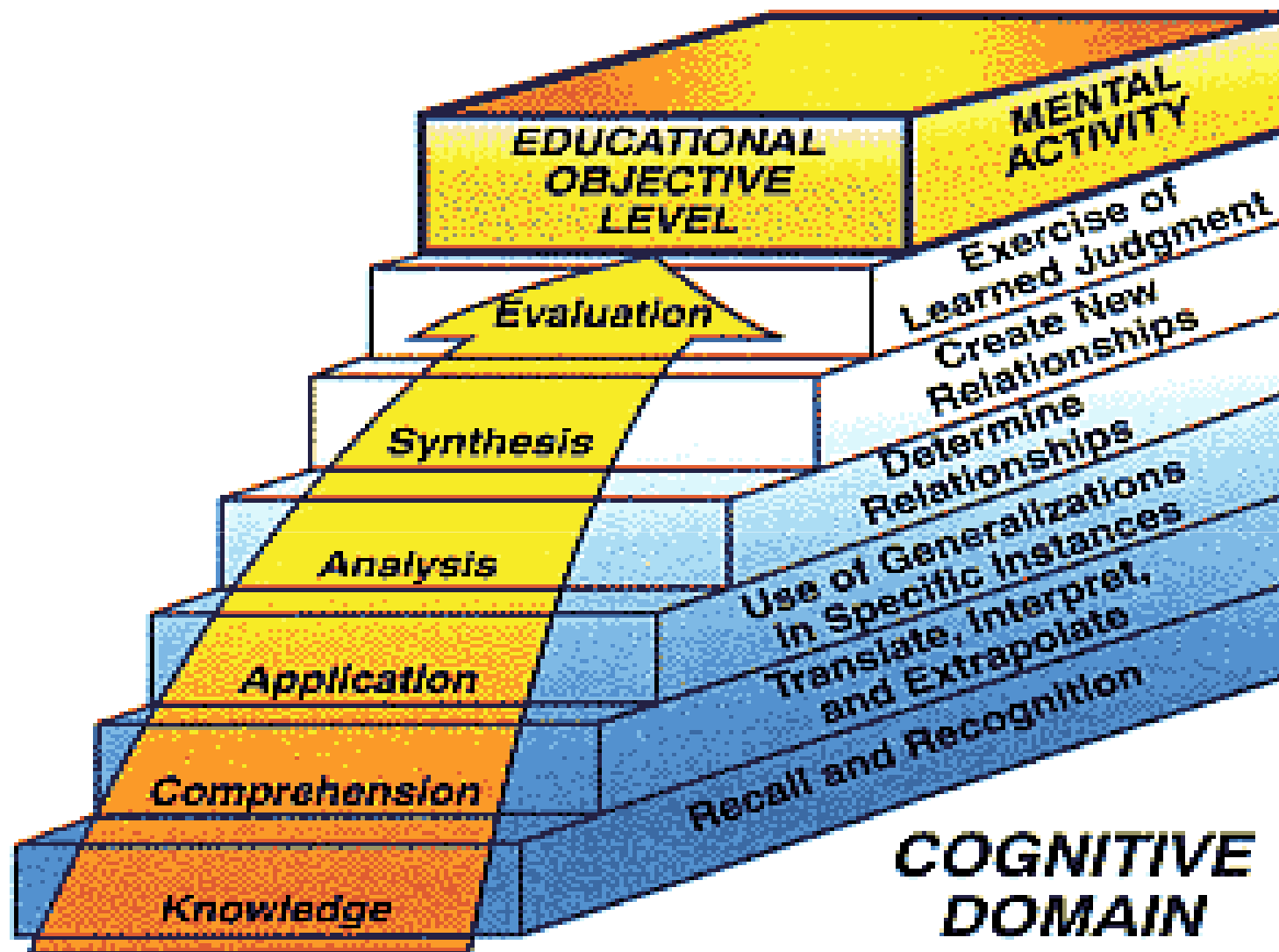
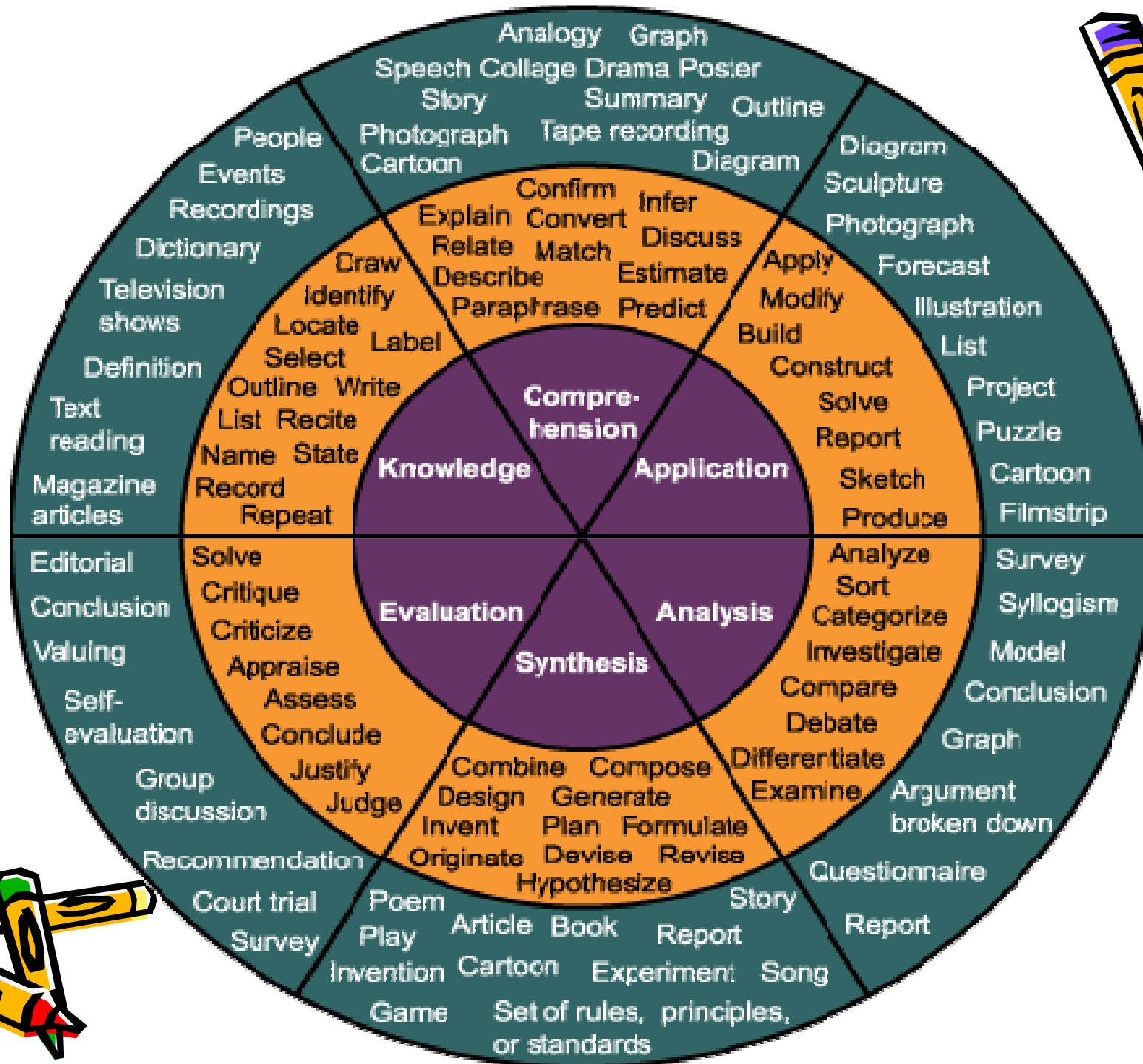
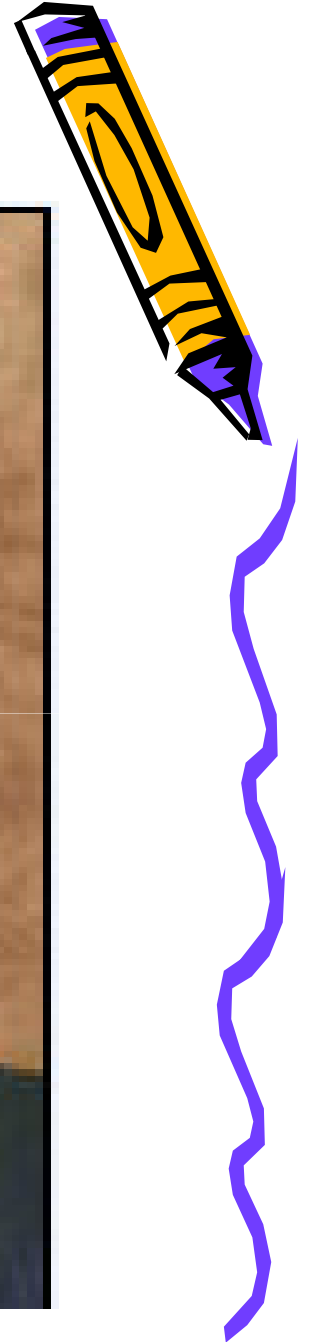
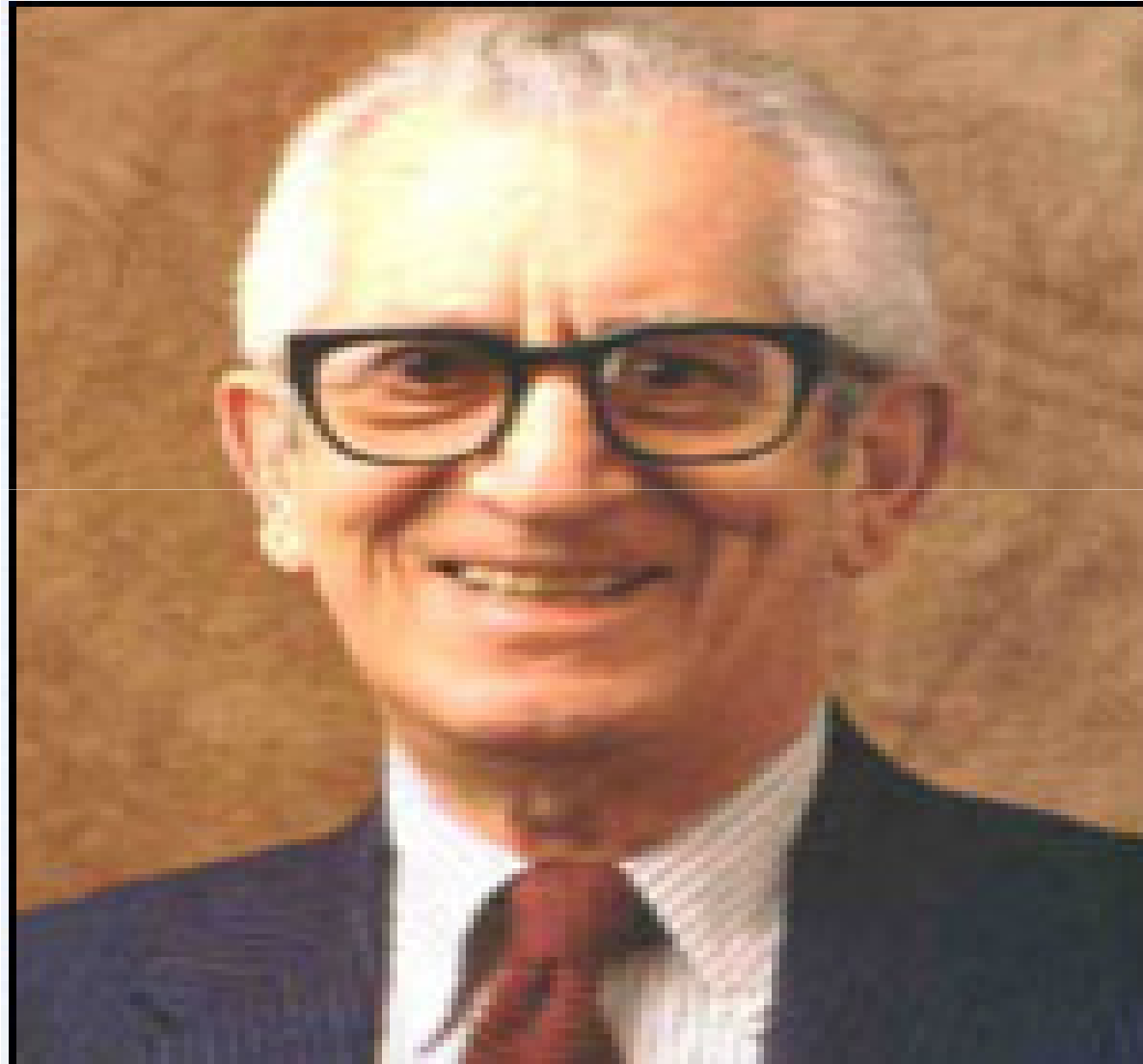

Figure 1-4. Dr. Bloom's hierarchical taxonomy for the cognitive domain (knowledge) includes six educational objective levels.

Benjamin S Bloom

2. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಲಯ Affective Domain

ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಮೌಲ್ಯ, ಆಸಕ್ತಿ ಪ್ರಶಂಸೆ ಈ ವಲಯದ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, **David Krathwohl(1964)** ಎಂಬುವರು ಈ ವಲಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು 5 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1. ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ/ಗೃಹಿಕೆ/ಆಗತೀಕರಣ Receiving
2. ಪ್ರತಿಪಂದನ/ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವಿಕೆ Responding
3. ಮೌಲ್ಯಕರಿಸುವಿಕೆ/ಮೌಲ್ಯಪರಿಗಣನೆ Valuing
4. ಸಂಘಟನೆ Organisation
5. ಪಾತ್ರಧಾರಣೆ/ಗುಣಧಾರಣೆ Commitment.

1. **ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ** : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತಿ, ಮನೋವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಯುವ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೋದನೆ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು, ಅಸಮರ್ಥನೆಯುಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು.

2. ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ :

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಉದ್ದೇಶನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರುವುದು. ವಿಚಾರ, ಘಟನೆ, ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅಂತವುಗಳಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ.

3. ಮೌಲ್ಯ ಪರಿಗಣನೆ :

ಈ ಹಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಾನು ಪರಿಗಣಿಸಿದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವನು.

4. ಸಂಘಟನೆ :

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೌಲ್ಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಸಂಘಟಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಆದರ್ಶ, ನಿಯಮ, ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಘಟನೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

5. ಪಾತ್ರಧಾರಣೆ :

ಮೌಲ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಥವಾ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣ.

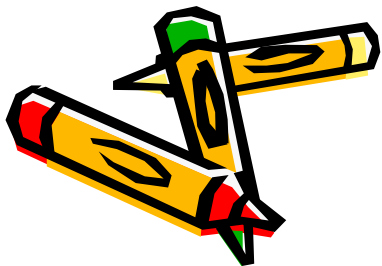
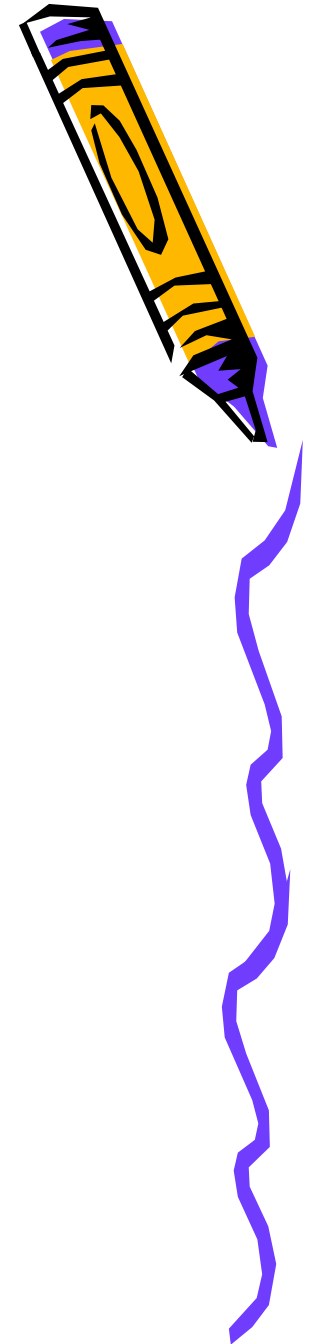

Level	Description
1. Receiving	Awareness of the environment, as in listening and being aware of information being received
2. Responding	Actively participating, as in engaging in questioning, or in purposely focused attention
3. Valuing	Possessing personal interest or commitment to action Reconsideration of old ideas in light of new information to produce a new outlook or attitude.
4. Organization	Assimilating a new outlook/value as an aspect of one's internalized values by forming some identification with that value and commitments that involve it.
5. Characterization by Value	Acting consistently with acquired values and perhaps becoming expert in their further development and use.

David R. Krathwohl

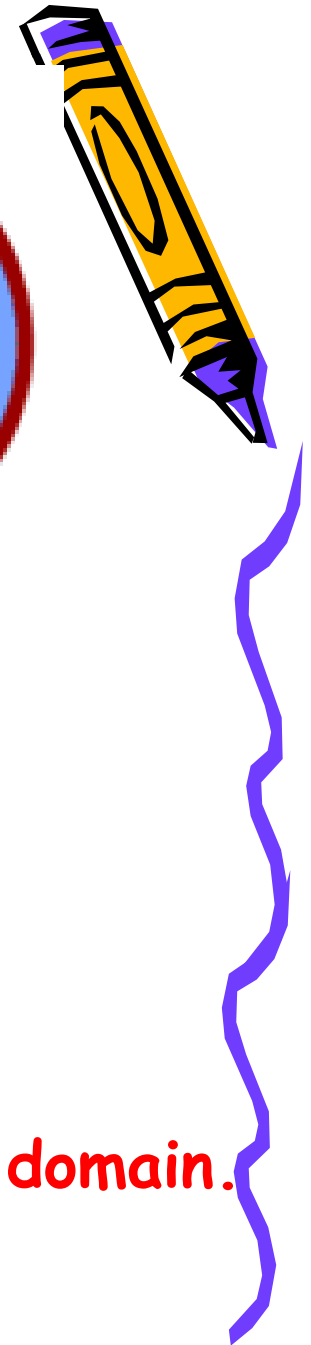
**affective
domain**

**cognitive
domain**

Image by Karin Kirk, SERC

Diagram comparing affective domain vs cognitive domain.

3. ಮನೋಚಲನಾತ್ಮಕ ವಲಯ : (Psychomotor Domain)

ಈ ವಲಯವು ಬಹಳ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಕೈಚಳಕ ಮತ್ತು ಸ್ನಾಯು ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಚಲನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. **ಆರ್.ಎಚ್. ದವೆ(1972)** ರವರು **ಮನೋಚಲನಾತ್ಮಕ ವಲಯವನ್ನು ಐದು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.**

1. **ಅನುಕರಣೆ Imitation** : ವೀಕ್ಷಣೆ ಮುಖಾಂತರ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

2. **ಕೈಚಳಕ Manipulation** : ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚಲನೆಯನ್ನು, ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತಂತ್ರವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

3. **ನಿಖರತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ Precision** : ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಡುವಾಗ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ, ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ, ನಿಖರವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಾಡುವುದು ಸಪರ್ಪಕತೆ.

4. **ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣತೆ, Articulation** : ವಿವಿಧ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಸುವುದು.

5. **ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ Naturalisation** : ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಅತ್ಯಂತವಾದ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ.

Cognitive : Mental skills (*Knowledge*)
Affective : Growth in feelings or emotional areas (*Attitude*)
Psychomotor : Manual or physical skills (*Skills*)

Knowledge: arrange, define, duplicate, label, list, memorize, name, order, recognize, relate, recall, repeat, reproduce state.

Comprehension: classify, describe, discuss, explain, express, identify, indicate, locate, recognize, report, restate, review, select, translate,

Application: apply, choose, demonstrate, dramatize, employ, illustrate, interpret, operate, practice, schedule, sketch, solve, use, write.

Analysis: analyze, appraise, calculate, categorize, compare, contrast, criticize, differentiate, discriminate, distinguish, examine, experiment, question, test.

Synthesis: arrange, assemble, collect, compose, construct, create, design, develop, formulate, manage, organize, plan, prepare, propose, set up, write.

Evaluation: appraise, argue, assess, attach, choose compare, defend estimate, judge, predict, rate, core, select, support, value, evaluate.

